

Nr 136.

Av herr **Werner m. fl.**, om giltighetstiden för förordningen angående statsbidrag till den allmänna väghållningen i riket.

I årets statsverksproposition föreslår vederbörande departementschef under sjätte huvudtiteln att statsbidraget till vägunderhållet på landet skall utgå efter samma grunder som under år 1941, nämligen efter ett i förväg till storleken beräknat belopp för vart och ett vägdistrikt. Departementschefen uttalar härvid att systemet visat sig befordra planmässighet och sparsamhet i vägunderhållets bedrivande. Samtidigt konstaterar dock departementschefen att för kostnadernas nedbringande vägunderhållet under år 1940/41 hållits i underkant, särskilt i vad avser vägbanans underhåll, samt att vägdistriktens förefintliga lagertillgångar av grus och väglagningsmaterial sannolikt blivit starkt utnyttjade under de angivna underhållsåren. Då ett eftersättande av vägunderhållet kommer att medföra fara för vägarnas framtida bestånd och vid en återhämtning av underhållet detta måste medföra framdeles ökade kostnader, ser sig departementschefen nödsakad föreslå en ökning av underhållsbidraget med 5.4 miljoner kronor.

Av departementschefens sistnämnda konstateranden framgår tydligt, att det nya systemet icke fungerat så friktionsfritt, som departementschefen inledningsvis velat göra gällande. Genom att, trots stegrade kostnader för väglagningsmaterial och arbetskraft, vägbidraget i förväg bestämts till mer eller mindre för låga belopp, hava vägstyrelserna tvingats eftersätta underhållet i vissa fall så långt att detta innebär ett äventyrande av vägbanans standard. Denna äventyrliga form av besparing är en följd av själva systemet och måste vid en fortsatt tillämpning inge allvarliga betänkligheter. I andra fall hava vägstyrelserna till förekommande av en uppenbar rasering av vägunderhållet sett sig nödsakade att tillföra vägarna nödigt underhållsmaterial, men detta har i stor omfattning medfört att de givna anslagen måst överskridas med betydande belopp. Ehuru departementschefen konstaterar att vid kvartalsskiftet 1 oktober 27 procent av statsbidraget ännu voro oförbrukade, torde ett sammandrag ur vägdistriktens bokslut den 31 december komma att utvisa att ett stort underskott uppstått i vissa distrikt på grund av ökade utgifter för grusningen under det sista kvartalet 1941. Huru denna brist skall fyllas, framgår ej av den kungl. propositionen, men det synes oss uppenbart oriktigt att bristen skall täckas enbart genom uttaxering från vägdistriktens kommunala skatteunderlag, i all synnerhet som riksdagsbeslutet förutsätter att statsbidraget fortfarande skall utgå med 85 procent.

Under sådana förhållanden finna vi den föreslagna ökningen av underhållsbidraget med 5.4 miljoner kronor synnerligen påkallad, och ifråga-

sätta om icke en ytterligare höjning av statsbidragets totalsumma vore behöfvig, dels för att täcka bristen i vissa vägdistrikts stat, dels ock för att avhjälpa bristerna i själva underhållet.

I likhet med departementschefens framställning år 1941 föreslås ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 30 juni 1936 (nr 451) angående statsbidrag till den allmänna väghållningen i riket. Då departementschefens tidigare förslag till förordning endast avsåg att gälla för ett år, föreligger nu den skillnaden att förordningen skall gälla tills vidare, alltså över en längre tidrymd.

Ehuru det riktigaste torde varit att yrka avslag å departementschefens hemställan i förevarande punkt, vilja vi dock icke motsätta oss att systemet får prövas ännu ett år men kunna icke med de uppenbara vådor, som systemet till synes medför för såväl vägunderhållet som vägdistriktet, godkänna att ifrågavarande förordning får längre giltighetstid än ett år.

Med hänvisning till det anförda få vi alltså hemställa,

att riksdagen, med beaktande i övrigt av vad som anförts beträffande det nya statsbidragssystemets återverkningar på vägunderhållet och för vägdistriktet, må besluta att den av departementschefen föreslagna förordningen rörande statsbidrag till den allmänna väghållningen i riket må äga giltighet allenast under år 1942.

Stockholm den 23 januari 1942.

Osc. Werner.

Hj. R. Nilson

Victor J. Mattsson.

i Spånstad.

Aron Gustafsson

Axel Hansson

i Lekåsa.

i Rubbestad.